

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ЧАСТИЧНО РЕШЕНИЕ

ЗА ДОПУСТИМОСТТА НА

Жалба № 4588/11
от Володимир Миколайович КОРЗАЧЕНКО
[Volodymyr Mykolayovych KORZACHENKO]
срещу Украйна

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседавайки на 14 юни 2011 г. като Камара в състав:

Дийн Спийлман [Dean Spielmann], *председател*,
Елизабет Фура [Elisabet Fura],
Боштян М. Жупанджидж [Boštjan M. Župančič],
Изабел Беро-Льофевр [Isabelle Berro-Lefèvre],
Ан Пауър [Ann Power],
Гана Юдкивска [Ganna Yudkivska],
Ангелика Нусбергер [Angelika Nußberger], *съдии*,
и Клаудия Вестердик [Claudia Westerdiek], *секретар на Отделението*,
като взе предвид горепосочената жалба, подадена на 13 януари 2011 г.,
като взе предвид решението да даде приоритет на горепосочената жалба съгласно чл. 41 от Правилника на Съда,
се произнесе, както следва:

ПО ФАКТИТЕ

Жалбоподателят, г-н Володимир Миколайович Корзаченко, е украински гражданин, роден през 1976 г. и живее в Киевска област.

А. Обстоятелствата по случая

Фактите по случая, както са представени от жалбоподателя, може да се резюмират, както следва.

1. Събития от м. февруари 2008 г. и последващо производство срещу жалбоподателя

На 12 януари 2007 г. жалбоподателят е назначен на длъжността „съдия“ в Районния съд в Носивск, Черниговска област.

На 22 февруари 2008 г. жалбоподателят приема за разглеждане иск, подаден от Б. да бъде възстановен на длъжността „генерален директор“ на държавно дружество. На същата дата жалбоподателят взема решение за прилагане на временни мерки по делото. Сред приложените временни мерки жалбоподателят включва и временното отменяне на освобождаването на Б.

В периода, в който временните мерки са в сила, Б. в качеството си на генерален директор на дружеството прехвърля негови активи на стойност 57 187,905 украински гривни¹ (UAH) в полза на чуждестранно дружество. Тези обстоятелства водят до възбуждане на наказателно производство срещу Б.

На 25 март 2008 г., след като е узнал за действията на Б., жалбоподателят прекратява временните мерки.

На 25 април 2008 г. Генералната комисия за квалификация на съдилищата в Киевската апелативна област („Областната комисия за квалификация“) започва дисциплинарно производство срещу жалбоподателя за нарушаване на професионалните му задължения при разглеждането на делото на Б.

На 14 май 2008 г. председателят на Висшия съвет на правосъдието (ВСП) дава указания на един от членовете на ВСП, К., да проведе разследване с цел да установи дали има основания жалбоподателят да бъде освободен от длъжността „съдия“ поради „нарушаване на клетвата“ във връзка с решенията, взети от жалбоподателя по делото на В.

На 29 май 2008 г. министърът на правосъдието в качеството си на член по право на ВСП подава във ВСП молба с искане да се определи дали жалбоподателят може да бъде освободен от длъжността „съдия“ поради нарушаване на клетвата.

На 26 юни 2008 г. жалбоподателят постановява, че делото на Б. не е в териториалната подсъдност на Районния съд в Носивск и го прехвърля на друг съд.

На 26 септември 2008 г. Областната комисия за квалификацията установява, че жалбоподателят е приел иска на В. в нарушение на правилата за териториална подсъдност на съдилищата и погрешно и прекомерно е наложил временни мерки по делото. Комисията заключава, че жалбоподателят е нарушил закона, като е разгледал делото на Б. Ето защо Комисията приема, че жалбоподателят е извършил дисциплинарно нарушение съгласно чл. 31 от Закона за статута на съдиите от 15 декември 1992 г. („Закон за статута на съдиите от 1992 г.“) и го наказва с порицание.

На 7 юни 2010 г. ВСП разглежда резултатите от разследването на К., молбата на министъра на правосъдието и другите материали по случая на жалбоподателя. К. участва в заседанието като член на ВСП. След разискването ВСП приема, че като е приел да разгледа иска на Б., жалбоподателят е нарушил правилата за териториалната подсъдност. ВСП установява също, че по делото жалбоподателят е нарушил правилата за прилагане на временни мерки. По-конкретно, като последица от наложените временни мерки В. на практика е възстановен на длъжността „генерален директор“ на държавното дружество и в това си качество е причинил значителни щети на държавата. ВСП стига до заключението, че действията на жалбоподателя представляват „нарушаване на клетвата“ и взима решение да предложи на президента на Украйна да освободи жалбоподателя съгласно чл. 126, ал. 5, т. 5 от Конституцията.

На 6 юли 2010 г. президентът на Украйна издава указ за освобождаване на жалбоподателя от длъжността „съдия“ поради „нарушаване на клетвата“.

Жалбоподателят обжалва решението на ВСП от 7 юни 2010 г. и президентския указ от 6 юли 2010 г. пред Висшия административен съд (ВАС). Той твърди, че ВСП в нарушение на чл. 61 от Конституцията му е потърсил дисциплинарна отговорност за нарушение, за което вече е наказан от Областната комисия за квалификацията. Жалбоподателят твърди също така, че производството пред ВСП следва да се прекрати по давност.

На 28 юли 2010 г. ВАС провежда заседание по делото с участието на жалбоподателя и представител на ВСП. Съдът разглежда материалите по случая и стига до заключението, че жалбоподателят е нарушил процесуалния закон в изпълнението на професионалните си задължения, което е довело до сериозни последици. Съдът приема фактическите констатации и правните оценки на ВСП по случая на жалбоподателя. Съдът приема още, че при постановяването на оспорваните решения ВСП и президентът на Украйна са действали в рамките на правомощията си.

По отношение на твърденията на жалбоподателя, че е наказан два пъти за едно нарушение и че производството по ВСП следва да се прекрати по давност, съдът отбелязва, че са ангажирани различни видове правна отговорност на жалбоподателя, което не е забранено съгласно чл. 61 от Конституцията. По-конкретно отговорността за „нарушаване на клетвата“ е предвидена по чл. 126, ал. 5, т. 5 от Конституцията и чл. 15, ал. 1, т. 5 от Закона за статута на съдиите от 1992 г. В същото време, има отделна Глава 6 „Дисциплинарна отговорност на съдиите“ в Закона за статута на съдиите от 1992 г., в която са предвидени само два вида дисциплинарни наказания за съдиите: порицание и понижаване в квалификационен клас. Ето защо съдът стига до заключението, че освобождаването на съдия за „нарушаване на клетвата“ произтича от конкретен вид правна отговорност, която е различна от дисциплинарната отговорност. По същата причина и давността за дисциплинарно производство не се прилага към случаите на освобождаване поради „нарушаване на клетвата“.

С оглед на горепосоченото, съдът отхвърля исканията на жалбоподателя като необосновани.

¹ Приблизително EUR 7 197,720.

2. Събития, свързани с длъжността „председател на ВАС“

На 22 декември 2004 г., съгласно чл. 20 от Закона за съдебната власт от 2002 г., президентът на Украйна назначава съдията П. на длъжността „председател на ВАС“.

На 16 май 2007 г. Конституционният съд на Украйна постановява, че разпоредбата на чл. 20, ал. 5 от Закона за съдебната власт от 2002 г. по отношение на процедурата за назначаване и освобождаване на председателите и заместник-председателите на съдилищата от президента на Украйна е противоконституционна. Съдът препоръчва Парламента на Украйна да приеме подходящи законови изменения, които правилно да предвидят тази материя.

На 21 декември 2009 г. президиумът на ВАС взима решение, че съдия П. трябва да продължи да изпълнява задълженията на председател на ВАС и след изтичането на петгодишния мандат, предвиден по чл. 20 от Закона за съдебната власт от 2002 г.

На 22 декември 2009 г. Конституционният съд на Украйна постановява решение за тълкуване на разпоредбите на чл. 116, ал. 5, т. 4 и чл. 20, ал. 5 от Закона за съдебната власт от 2002 г. Според Съда следва да се разбира, че тези разпоредби дават правомощия на Съвета на съдиите в Украйна да прави препоръки за назначаване на съдии на административни длъжности от друг орган (или лице на ръководна длъжност), определен със закон. Съдът също така задължава Парламента на Украйна незабавно да се съобрази с решението от 16 май 2007 г. и да приеме съответните законови изменения.

На 24 декември 2009 г. Конференцията на съдиите в административните съдилища взима решение, че съдия П. трябва да продължи да изпълнява длъжността „председател на ВАС“.

На 25 декември 2009 г. Съветът на съдиите в Украйна отменя решението от 24 декември 2009 г. като незаконно и отбелязва, че по силата на чл. 41, ал. 5 от Закона за съдебната власт от 2002 г. първият заместник-председател на ВАС, съдия С., следва да изпълнява задълженията на председател на този съд.

На 16 януари 2010 г. Кабинетът на главния прокурор изпраща съобщение до медиите, в което се отбелязва, че по законите на Украйна все още не е определен орган или лице на ръководна длъжност, което да има правомощия да назначава и освобождава председатели на съдилища, а Съветът на съдиите в Украйна има право само да дава препоръки по тези въпроси. Съдия П. не е бил освободен от длъжността „председател на ВАС“ и затова продължава законно да я заема.

Съдия П. продължава да изпълнява длъжността „председател на ВАС“.

Камарата на ВАС, която разглежда делата по чл. 171-1 от Кодекса за административно правораздаване, е образувана през май – юни 2010 г. съгласно чл. 41 от Закона за съдебната власт от 2002 г.

Б. Приложимо национално законодателство

1. Конституция от 28 юни 1996 г.

В чл. 61 от Конституцията е предвидено следното:

„Никой не може да бъде подвеждан под правна отговорност от един и същи вид за едно нарушение два пъти.

Правната отговорност на лицата е индивидуална.”

Чл. 126, ал. 5 от Конституцията гласи:

„Съдия се освобождава от длъжност от органа, който го е избрал или назначил, в случаите на:

- 1) изтичане на мандата, за който съдията е избран или назначен;
- 2) съдията навършва шестдесет и пет години;
- 3) невъзможност съдията да продължи да изпълнява задълженията си по здравословни причини;
- 4) нарушаване от страна на съдията на изискванията за несъвместимост;
- 5) нарушаване на клетвата от съдията;
- 6) влизане в сила на присъда срещу съдията;
- 7) прекратяване на гражданството на съдията;
- 8) декларация, че съдията не може да бъде открит, или обявяването на съдията за мъртъв;
- 9) подаване от страна на съдията на изявление за оставка или доброволно освобождаване от длъжност.”

В чл. 128 и 131 от Конституцията е предвидено следното:

Член 128.

„Първоначалното назначаване на професионален съдия на длъжност за петгодишен мандат се прави от президента на Украйна. Всички останали съдии с изключение на съдиите от Конституционния съд на Украйна се избират от [Парламента] на Украйна за неопределен срок съгласно процедурата, установена по закон. ...”

Член 131.

„Висшият съвет на правосъдието работи в Украйна. Задачите му са да:

- 1) прави предложения за назначаване и освобождаване на съдии;
- 2) взима решения за нарушаването на изискванията за несъвместимост от съдии и прокурори;
- 3) провежда дисциплинарни производства по отношение на съдии от Върховния съд на Украйна и съдии от висши специализирани съдилища и разглежда жалби срещу решения за ангажиране на дисциплинарната отговорност на съдии от апелативни съдилища и местни съдилища, както и на прокурори.

Висшият съвет на правосъдието се състои от двадесет членове. [Парламентът] на Украйна, президентът на Украйна, Конгресът на съдиите в Украйна, Конгресът на адвокатите в Украйна и Конгресът на представителите на висшите правни образователни заведения и научни институции посочват по трима членове на Висшия съвет на правосъдието, а Всеукраинската конференция на служителите в прокуратурите посочва двама членове на Висшия съвет на правосъдието.

Председателят на Върховния съд на Украйна, министърът на правосъдието на Украйна и главният прокурор на Украйна са членове по право на Висшия съвет на правосъдието.”

2. Наказателен кодекс от 5 април 2001 г.

Чл. 375 от Кодекса гласи:

„1. Произнасянето от съдия (или съдии) на преднамерено погрешна присъда, решение, нареждане или разпореждане –

се наказва с ограничаване на свободата за срок до пет години или лишаване от свобода за срок от две до пет години.

2. Същите действия, ако са довели до тежки последици или са извършени с оглед получаване на финансова облага или с оглед на друг личен интерес –

се наказват с лишаване от свобода за срок от пет до осем години.”

3. Кодекс на административното правораздаване от 6 юли 2005 г. с последващи изменения

По отношение на основанията за отвод на съдия в чл. 27 е предвидено следното:

„1. Съдия не участва в разглеждането на административно дело и се оттегля, ако:

(1) съдията е участвал в разглеждането на това дело или дело, свързано с него, като представител, секретар на заседанието, свидетел, експерт, специалист или преводач;

(2) съдията е пряко или непряко заинтересован от резултата от делото;

(3) съдията е член на семейството или близък роднина ... на страна или други участници в производството;

(4) налице са други обстоятелства, които пораждаат съмнения за безпристрастността на съдията;

(5) не е спазена процедурата за разпределяне на дела на съдиите по чл. 15-1, ал. 3 от Кодекса.

2. Съдия се оттегля от разглеждане на делото при обстоятелствата по чл. 28 от Кодекса.

3. Състав на съда не може да се състои от лица, които са членове на едно семейство, роднини или роднини по сватовство.”

В чл. 15-1 от Кодекса се предвижда използването на автоматична система за разпределение на делата. В чл. 28 от Кодекса се забранява повторно участие на съдия при разглеждането на едно дело на различните нива на юрисдикция.

Другите приложими разпоредби на Кодекса гласят:

Член 161. Въпроси, преценявани от съда при разглеждане на дело

„1. При взимането на решение по дело съдът преценява:

(1) дали обстоятелствата, посочени в жалбата и възраженията, са се случили и какви доказателства подкрепят тези обстоятелства;

(2) дали има друга фактическа информация, приложима към делото (неспазване на времеви срокове за подаване на документи пред съда), и доказателствата в нейна подкрепа;

(3) кои разпоредби на закона се прилагат към правните отношения, засегнати в спора; ...”

Член 171-1. Производство по случаи, засягащи решения, действия или бездействия на [Парламента] на Украйна, президента на Украйна, Висшия съвет на правосъдието и Висшата комисия за квалификацията на съдиите

„1. Правилата, предвидени в настоящия член, се прилагат за производствата по административни дела, които засягат:

(1) законността (но не конституционността) на решенията на [Парламента] на Украйна, указите и нарежданията на президента на Украйна;

(2) решения на Висшия съвет на правосъдието; ...

2. Решения, действия или бездействия на [Парламента] на Украйна, президента на Украйна, Висшия съвет на правосъдието и Висшата комисия за квалификацията на съдиите се оспорват през Висшия административен съд. За тази цел се сформира отделна камара на Висшия административен съд. ...

4. Административните дела, засягащи решения, действия или бездействия на [Парламента] на Украйна, президента на Украйна, Висшия съвет на правосъдието и Висшата комисия за квалификацията на съдиите се разглеждат от състав от поне петима съдии ...

5. След като е разгледал делото, Висшият административен съд може:

(1) да обяви решение на [Парламента] на Украйна, президента на Украйна, Висшия съвет на правосъдието и Висшата комисия за квалификацията на съдиите за незаконно изцяло или частично;

(2) да обяви действия или бездействия на [Парламента] на Украйна, президента на Украйна, Висшия съвет на правосъдието и Висшата комисия за квалификацията на съдиите за незаконни и да ги задължи да вземат определени мерки. ...”

4. *Законът за съдебната власт от 7 февруари 2002 г. с последващи изменения („Закон за съдебната власт от 2002 г.”) (в сила до 30 юли 2010 г.)*

Приложимите разпоредби на Закона предвиждат следното:

Член 20. Процедура за сформирание на съдилища

„ ...

5. Председателят и заместник-председателят на съд са съдии, които се назначават на тази длъжност с мандат от пет години и се освобождават от тази длъжност от президента на Украйна по предложение на председателя на Върховния съд на Украйна (а по отношение на специализираните съдилища по предложение на председателя на съответния висш специализиран съд), направено въз основа на препоръка от Съвета на Съдиите в Украйна (а по отношение на специализираните съдилища препоръка от съответния съвет на съдиите). ...”

Съгласно решение на Конституционния съд на Украйна от 16 май 2007 г., разпоредбата на чл. 20, ал. 5 от Закона, засягаща назначаването на председатели и заместник-председатели на съдилища от президента на Украйна, е обявена за противоконституционна.

Член 41. Председател на висш специализиран съд

„1. Председателят на висш специализиран съд:

...

3) ... сформира камарите на съда; прави предложения за индивидуалния състав на камарите, които се одобряват от президиума на съда; ...

9) прави предложения за назначаване и избор за неограничен период на съдии в съответните местни и апелативни съдилища, съдии от висшите специализирани съдилища и за освобождаването на тези съдии;...

5. В отсъствието на председателя на висшия специализиран съд задълженията му се изпълняват от първия заместник-председател или, когато той отсъства, от един от заместник-председателите на съда съгласно разпределението на административните правомощия.”

Член 97. Дисциплинарно производство срещу съдия

„1. Дисциплинарното производство представлява процес на разглеждане на жалба, която съдържа данни за нарушение от съдия на задълженията, произтичащи от неговия статут, професионалните му задължения или съдебната клетва.

2. Право да повдигат въпроса за дисциплинарната отговорност на съдия имат депутатите в Украйна, Комисарят по човешките права към [Парламента] на Украйна, председателят на Върховния съд (председателят на висш специализиран съд по отношение на съдия от съответния специализиран съд с изключение на случаите на освобождаване), Министерството на правосъдието, ръководителят на съответния съюз на съдиите, членовете на Съвета на съдиите в Украйна. ...”

Член 101. Обжалване на решение по дисциплинарно дело срещу съдия

„1. В срок от един месец от датата на получаване на решение за дисциплинарна отговорност, прието от комисия за квалификацията на съдиите, съдия или лице по чл. 97, ал. 2 от Закона може да обжалва решението пред Висшия съвет на правосъдието ...”

Член 116. Съвет на съдиите в Украйна

„1. Съветът на съдиите в Украйна работи в Украйна като висш орган на съдебно самоуправление в периода между заседанията на Асамблеята на съдиите в Украйна. ...

5. Съветът на съдиите в Украйна:

...

4) взема решения за назначаване на съдии на административни длъжности и тяхното освобождаване от тези длъжности в случаите и по реда, предвиден в настоящия Закон; ...

6. Решенията на Съвета на съдиите в Украйна са обвързващи за всички органи на съдебно самоуправление. Решение на Съвета на съдиите в Украйна може да бъде отменено от Асамблеята на съдиите в Украйна.”

5. *Закон за статута на съдиите от 15 декември 1992 г. с последващи изменения („Закон за статута на съдиите от 1992 г.”) (в сила до 30 юли 2010 г.)*

Приложимите разпоредби на Закона гласят:

Член 5. Изисквания за съвместимост

„Съдия не може да бъде член на политическа партия или профсъюз, да участва в каквато и да било политическа дейност, да е получил мандат за представителност, да заема друга платена длъжност или да извършва друга платена работа с изключение на научни, образователни или творчески занятия.”

Член 6. Задължения на съдиите

„Съдиите са задължени:

- да спазват Конституцията и законите на Украйна, когато правораздават, и да гарантират цялостно, пълно и обективно разглеждане на делата в установените срокове;
- да спазват изискванията на чл. 5 от Закона и вътрешните правила;
- да не разкриват информация, която е определена за държавна, военна, търговска или банкова тайна ...
- да се въздържат от деяния или действия, които не правят чест на съдийската професия и може да доведат до съмнения за обективността, безпристрастността и независимостта на съдиите.”

Член 10. Съдебна клетва

„При първоначално назначаване на длъжност съдиите тържествено полагат следната клетва:

„Тържествено се заклевам, че честно и непреклонно ще изпълнявам задълженията на съдия, когато правораздавам, ще спазвам единствено закона и ще бъда обективен и справедлив.”

Клетвата се полага пред президента на Украйна.”

Член 15. Прекратяване на длъжността на съдия

„1. Съдия се освобождава от длъжност от органа, който го е избрал или назначил, в случаите на:

- 1) изтичане на мандата, за който съдията е избран или назначен;
- 2) съдията навършва шестдесет и пет години;
- 3) невъзможност съдията да продължи да изпълнява задълженията си по здравословни причини;
- 4) нарушаване от страна на съдията на изискванията за несъвместимост;
- 5) нарушаване на клетвата от съдията;
- 6) влизане в сила на присъда срещу съдията;
- 7) прекратяване на гражданството на съдията;
- 8) декларация, че съдията не може да бъде открит, или обявяването на съдията за мъртъв;
- 9) подаване от страна на съдията на изявление за оставка или доброволно освобождаване от длъжност.

Длъжността на съдия се прекратява при неговата смърт. ...”

Глава VI „Дисциплинарна отговорност на съдиите” от Закона съдържа следните разпоредби:

Член 31. Основания за дисциплинарна отговорност на съдиите

„1. Съдия се подвежда под дисциплинарна отговорност за дисциплинарно нарушение, т.е. за нарушаване на:

- законодателството при разглеждане на дело;
- изискванията на чл. 5 от Закона;
- задълженията, предвидени в чл. 6 от Закона.

2. Отменянето или изменението на съдебно решение не води до търсене на дисциплинарна отговорност на съдия, който е участвал при взимането на решението, в случай че не е имало умисъл за нарушаване на закона или изискванията за стриктност, и че решението не е довело до значителни последици.”

Член 32. Видове дисциплинарни наказания

„1. На съдиите може да се налагат следните дисциплинарни наказания:

- порицание;
- понижаване в квалификационен клас.

2. За всяко от нарушенията, предвидени в чл. 31 от Закона, се налага само едно наказание.

3. След като бъдат определени резултатите от дисциплинарното производство, съответната комисия за квалификацията на съдиите може да отправи препоръка към Висшия съвет на правосъдието да прецени дали има основания за освобождаване на съдията.”

Член 36. Срокове за налагане на дисциплинарни наказания и заличаване на дисциплинарни нарушения

„1. Съдията получава дисциплинарно наказание в срок от шест месеца от датата, на която нарушението е станало известно, изключвайки периоди на временна нетрудоспособност или отпуск.

2. Ако в рамките на една година от датата на прилагане на дисциплинарна мярка съдията не получи ново дисциплинарно наказание, се смята, че съдията няма дисциплинарно досие. ...”

5. *Закон за Висшия съвет на правосъдието от 15 януари 1998 г. (Закон за Висшия съвет на правосъдието от 1998 г.) в редакцията му в съответния момент*

Приложимите разпоредби на Закона гласят:

Член 27. Актове на Висшия съвет на правосъдието

„... Актовете на Висшия съвет на правосъдието може да бъдат обжалвани единствено пред Висшия административен съд съгласно реда, предвиден в Кодекса за административното правораздаване.”

Член 32. Предложение за освобождаване на съдия при специални обстоятелства [редакция преди 15 май 2010 г.]

„Висшият съвет на правосъдието разглежда въпроса за освобождаването на съдия на основанията, предвидени в чл. 126, ал. 5, т. (4) – (6) от Конституцията, при получаване на съответното становище от комисията за квалификацията или по свое предложение. На засегнатия съдия се изпраща писмена покана за изслушването пред Висшия съвет на правосъдието.

Решението на Висшия съвет на правосъдието да предложи освобождаване на съдия по чл. 126, ал. 5, т. (4) и (5) от Конституцията се взима с мнозинство от две трети от членовете на Висшия съвет на правосъдието, които участват в заседанието, а в случаите по чл. 126, ал. 5, т. (6) от Конституцията, от мнозинството от конституционно определения състав на Висшия съвет на правосъдието.”

Член 32. Предложение за освобождаване на съдия при специални обстоятелства [редакция към 15 май 2010 г.]

„Висшият съвет на правосъдието разглежда въпроса за освобождаването на съдия на основанията, предвидени в чл. 126, ал. 5, т. (4) – (6) от Конституцията (нарушаване на изискванията за несъвместимост, нарушаване на клетвата, влизане в сила на присъда срещу съдия) при получаване на съответното становище от комисията за квалификацията или по свое предложение.

Нарушаването на клетвата от съдия представлява:

извършване на действия, които опетняват съдийската професия и може да доведат до съмнения за обективността, безпристрастността и независимостта на съдията, както и за справедливостта и неподкупността на съдебната власт;

незаконно придобиване на богатство или разходи на съдията, които надхвърлят доходите му и доходите на семейството му;

умишлено забавяне на разглеждането на дело извън установените срокове;

нарушаване на моралните и етични принципи на съдийския кодекс на поведението.

На засегнатия съдия се изпраща писмена покана за изслушването пред Висшия съвет на правосъдието. Ако съдията не може да участва в изслушването по разумна причина, той има право да подаде писмено становище, което се включва в преписката. Писменото становище на съдията се прочита на глас на изслушването пред Висшия съвет на правосъдието. Второ неявяване от страна на съдията на изслушване е основание за разглеждане на случая в отсъствието на съдията.

Решението на Висшия съвет на правосъдието да предложи освобождаване на съдия по чл. 126, ал. 5, т. (4) – (6) от Конституцията се взима с мнозинството от конституционно определения състав на Висшия съвет на правосъдието.”

В. Приложими материали на Съвета на Европа

Приложимите извадки от Съвместното становище относно Закона за изменение и допълнение на някои законодателни актове на Украйна във връзка с предотвратяване злоупотребите с правото на обжалване, прието от Венецианската комисия и Дирекцията за сътрудничество в Генералната дирекция за човешките права и правните въпроси на Съвета на Европа на 84-то пленарно заседание на Венецианската комисия (Венеция, 15-16 октомври 2010 г.), гласят следното (подчертаването е добавено в оригинала):

„30. Реалният състав на ВСП може да дава място за взаимодействие на парламентарните мнозинства и натиск от изпълнителната власт, а така не може да се преодолеят структурните недостатъци на състава на Съвета. Този орган не може да бъде свободен от подчинение на политическо-партийни възгледи. Няма достатъчно гаранции, че ВСП защитава ценностите и основополагащите принципи на правосъдието. Съставът е предвиден в Конституцията и е необходимо конституционно изменение. Участието на главния прокурор като член по право поражда особени опасения, тъй като може да предизвика въздържане у съдиите и да се възприема като потенциална заплаха. Главният прокурор е страна по много дела, които се решават от съдиите, и присъствието му в орган, занимаващ се с назначаването, дисциплинирането и освобождаването на съдии, създава риска, че съдиите няма да действат безпристрастно по такива дела или че главният прокурор няма да бъде безпристрастен към съдиите, чиито решения не одобрява. Следователно съставът на ВСП на Украйна не отговаря на европейските стандарти. Тъй като за промяна в състава се изисква изменение на Конституцията, а това може да бъде трудно, **Законът трябва да регулира по-строго несъвместимостите, за да противодейства на недостатъците в състава на ВСП.** С оглед правомощията, предоставени на ВСП, Съветът трябва да работи като постоянен орган и неговите изборни членове, за разлика от членовете по право, не би следвало да упражняват друга обществена или частна дейност, докато са членове на ВСП. ...

42. ... Като се вземе предвид, че министърът на правосъдието и главният прокурор на Украйна са членове по право на ВСП (чл. 131 от Конституцията) и че Украинската конституция не гарантира, че мнозинството или значителен брой от членовете на ВСП ще са съдии, избрани от свои колеги, подаването на предложения за освобождаване от членове на изпълнителната власт може да накърни независимостта на съдиите При всички положения, **на члена на ВСП, който е направил предложението, не трябва да се разрешава да участва при взимането на решение за освобождаване от длъжност на даден съдия:** това би накърнило гаранцията за безпристрастност ...

45. ... Точността и предвидимостта на основанията за дисциплинарна отговорност са желателни с оглед на правната сигурност и по-специално за опазване независимостта на съдиите; ето защо трябва да се положат усилия да се избегнат неясните основания или общите определения. От друга страна, **новото определение включва много общи концепции**, някои от които включват „[извършването] на действия, които петнят съдийската професия или може да породят съмнения [за] безпристрастността, обективността и независимостта на съдията или почитеността и неподкупността на съдебната власт“ и „нарушаване на моралните и етични принципи на човешко поведение“. Това изглежда особено опасно заради използваните общи термини и възможността да бъде използвано като политическо оръжие срещу съдиите. ... Така основанията за дисциплинарна отговорност все още са очертани много общо и е необходимо по-прецизно регулиране, за да се гарантира съдебната независимост.

46. На последно място, съгласно последната алинея на чл. 32 се изисква решенията във връзка с подадена молба от ВСП за освобождаване на съдия да се взимат с просто мнозинство, а не с мнозинство от две трети. В светлината на недостатъците на състава на ВСП, това е неподходяща стъпка, която ще действа против независимостта на съдиите ...

51. На последно място, съставът на новата т.нар. „Пета камара“ на Висшия административен съд, която се ползва с голямо влияние, трябва да бъде конкретно предвиден в закона, за да бъдат спазени изискванията на основното право за достъп до съд, създаден в съответствие със закона. ...”

ПО ОПЛАКВАНИЯТА

1. Жалбоподателят се оплаква за следното по чл. 6, ал. 1 от Конвенцията:

(а) ВСП и ВАС не спазват изискванията за „независим и безпристрастен съд“ с оглед състава на ВСП и твърденията за липса на независимост на съдиите от ВАС от председателя на този съд и от ВСП;

(б) принципът за правна сигурност не е спазен, като се вземе предвид, че Областната комисия за квалификацията е наложила дисциплинарно наказание на жалбоподателя, а ВСП го наказва още веднъж за същото дисциплинарно нарушение;

(в) становищата на членовете на ВСП във връзка със случая на жалбоподателя са формулирани така, че ясно внушават, че жалбоподателят е нарушил закона, което е несъвместимо с принципа за презумпцията за невинност;

(г) ВСП погрешно прилага националния закон, предвиждащ компетентността му да разгледа случая на жалбоподателя; новите изменения на националното законодателство, които широко дефинират нарушението „нарушаване на клетвата“, са приложени със задна дата в ущърб на жалбоподателя;

(д) решенията на ВСП и ВАС по случая на жалбоподателя не са добре обосновани и нямат мотиви;

(е) производството пред ВСП и ВАС не отговаря на принципа на равнопоставеност на страните, тъй като на жалбоподателя не е дадена възможност да разгледа преписката обстойно, да даде становището си и да организира подходящо защитата си;

(ж) делото на жалбоподателя не е разгледано от „съд, създаден в съответствие със закона“, тъй като камарата на ВАС, която е разгледала делото на жалбоподателя, е образувана и съставът ѝ противоречи на националното законодателство;

(з) жалбоподателят няма достъп до апелативен съд, за да обжалва решението на ВАС.

2. Жалбоподателят се оплаква по чл. 4 от Протокол № 7, че е наказан два пъти за едно нарушение.

ПО ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО

1. Жалбоподателят се оплаква, че производството по делото му не отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 1, тъй като делото му не е разгледано от „независим и безпристрастен съд“. Той твърди, че делото му не е разгледано от „съд, създаден в съответствие със закона“, тъй като камарата на ВАС, която е разгледала делото на жалбоподателя, не е образувана и съставът ѝ не отговаря на националното законодателство. Жалбоподателят твърди още, че в неговия случай не е спазен принципът за правната сигурност, като се има предвид, че Областната комисия за квалификацията му е наложила дисциплинарно наказание, а ВСП го наказва още веднъж за същото дисциплинарно нарушение. С оглед на това жалбоподателят се позовава още на чл. 4 от Протокол № 7.

Съдът смята, че оплакванията на жалбоподателя следва да се разгледат изключително съгласно чл. 6, ал. 1 от Конвенцията, чиито приложими части предвиждат следното:

„1. Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. ...”

Съдът преценява, че въз основа на преписката не може да определи допустимостта на тези оплаквания и поради това е необходимо да уведоми, съгласно чл. 54, ал. 2 (б) от Правилника на Съда, Правителството ответник за тази част от жалбата.

2. Съдът разгледа останалата част от оплакванията на жалбоподателя и смята, че с оглед на всички материали, които са му предоставени и доколкото проблемите, засегнати в жалбата са в неговата компетентност, те не показват нарушение на правата и свободите, прогласени в Конвенцията и Протоколите към нея.

Ето защо Съдът отхвърля тази част от жалбата като явно необоснована съгласно чл. 35, ал. 3 и 4 от Конвенцията.

По тези причини Съдът единодушно

Взима решение да отложи разглеждането на оплакванията на жалбоподателя по чл. 6, ал. 1 от Конвенцията във връзка с твърденията за нарушаване на правото му на „независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона“ и принципа за правната сигурност;

Обявява останалата част от жалбата за недопустима.

Клаудия Вестердик
Секретар

Дийн Спийлман
Председател